

OPĆI PODACI			
IME I PREZIME	Vildana Dubravac		
Naziv studija	Poslijediplomski doktorski studij Jezikoslovlje		
Matični broj	79		
Odobranje teme za stjecanje doktorata znanosti (<i>staviti križić u polje</i>)	☒ u okviru doktorskog studija	☐ izvan doktorskog studija	☐ po osnovi znanstvenih dostignuća
Ime i prezime majke i/ili oca	Husejn i Mirsada Mujčić		
Datum i mjesto rođenja	21.09.1983. godine, Zenica		
Adresa	Bulevar Kulina bana br. 12, 72 000 Zenica, Bosna i Hercegovina		
Telefon/mobitel	0038761 615 271		
e-pošta	mujcicvildana@yahoo.com		
ŽIVOTOPIS			
Obrazovanje (od novijega k starijem datumu)	2006 -	Poslijediplomski doktorski studij Jezikoslovlje, Filozofski fakultet, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku	
	2002-2006	Pedagoški fakultet, Zenica, Odsjek za engleski jezik i književnost	
	1998-2002	Pedagoška gimnazija, Zenica	
Radno iskustvo (od novijega k starijem datumu)	2007-	danas asistent na Pedagogskom fakultet, Zenica, Odsjek za engleski jezik i književnost, na predmetima Savremeni engleski jezik, III, IV, VI, VII	
	2006-	danas nastavnik engleskog jezika u Prvoj osnovnoj školi u Zavidovićima	
Popis radova	Jasavić M., Dubravac V. (2010). Konvencionalne i modificirane frazeološke jedinice u naslovima bosanskohercegovačkih novina, Zbornik radova Pedagoškog fakulteta u Zenici, 8:211-235 Dubravac, V. (2011). Poteškoće koje učenici osnovne škole imaju pri usvajanju gradiva iz gramatike engleskog jezika, Didaktički putokazi, 58:60-64		
Popis aktivnih sudjelovanja na kongresima			
NASLOV PREDLOŽENE TEME			
Hrvatski	Odnos između eksplicitnog i implicitnog znanja učenika stranog jezika s obzirom na razinu jezične kompetencije i kompleksnost struktura		
Engleski/njemački (za one koji žele da im se odobri pisanje rada na stranom jeziku)	The relationship between explicit and implicit foreign language knowledge with regard to learner proficiency level and target structure complexity		
Jezik na kojem će se pisati rad	Engleski		
OBRAZLOŽENJE TEME			

<p>Sažetak na hrvatskom jeziku (maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)</p>	<p>Zbog obilježja usvajanja stranog jezika, prvenstveno formalnog učenja i ograničene izloženosti jezičnom unosu, smatra se da je ukazivanje na pravilnosti koje postoje u jeziku učinkovitije od procesa njihovog samostalnog otkrivanja. Time se daje prednost eksplicitnom usvajanju jezika nad implicitnim. Dok je jasno da implicitno znanje jezika omogućava svakodnevnu komunikaciju, postoje oprečni stavovi o koristima eksplicitnog znanja: dok neki lingvisti negiraju njegovu važnost, drugi pronalaze brojne funkcije tog aspekta jezičnog znanja, od kojih je najvažnija da vremenom i pod određenim uvjetima može dovesti do stjecanja implicitnog znanja.</p> <p>Budući da će ispitanici u ovome istraživanju biti učenici na kraju dvaju obrazovnih ciklusa, osnovnoškolskog i srednjoškolskog, a ciljne strukture različite kompleksnosti, rezultati će rasvijetliti odnos eksplicitnog i implicitnog znanja s obzirom na dva čimbenika: razine jezične kompetencije i obilježja ciljnih struktura.</p>
<p>Sažetak na engleskom/njemačkom jeziku (za one koji žele da im se odobri pisanje rada na stranom jeziku - maksimalno 1000 znakova s praznim mjestima)</p>	<p>Due to the fact that foreign language is acquired mostly formally and with limited exposure to language input, explicitly drawing learners' attention to language rules is considered more effective than allowing learners to notice them on their own. Hence, the advantage is given to explicit over implicit language learning. While it seems accepted that implicit knowledge is used for everyday communication, there are opposing views on the explicit knowledge benefits: while some deny its importance, others find many functions of it, the most important of which is that, after some time and under certain conditions, it can lead to the development of implicit knowledge.</p> <p>Since the present study will include learners at the end of the primary and secondary school, and will target language structures of different complexity, the study will show the relationship between explicit and implicit knowledge depending on two factors: the proficiency level and the target structures complexity.</p>
<p>Uvod (maksimalno 2000 znakova s praznim mjestima)</p>	
<p>Jezično znanje podrazumijeva dvije vrste znanja: implicitno i eksplicitno. Znanstvenici se o važnosti prvoga u velikoj mjeri slažu, jer je pristup tome znanju brz i omogućava spontanu komunikaciju. Međutim, mogućnost njegovog stjecanja u uvjetima formalnog učenja je upitna: usvajanje stranog jezika podrazumijeva ograničenu izloženost jezičnom unosu i rijetku upotrebu jezika u svakodnevnoj komunikaciji što su preduvjeti za stjecanje implicitnog znanja. S druge strane, poučavanje pravila stranog jezika pogoduje razvijanju eksplicitnog znanja. Međutim, o njegovoj se ulozi raspravlja godinama, jer se pod eksplicitnim znanjem podrazumijeva znanje o jeziku i pravilima koja neke strukture čine gramatički točnim, a druge ne. Postoje oprečni stavovi o tome može li znanje o jeziku dovesti i do znanja tog jezika. Na jednoj strani su znanstvenici (Krashen, 1981, 1982, 1983, 1993) koji smatraju da se stjecanju eksplicitnog znanja ne treba posvećivati pažnja jer je njegova uloga u spontanoj komunikaciji gotovo beznačajna. Drugi (Anderson, 1982; DeKeyser, 1996, 1997, 1998, 2007) predlažu da svako znanje treba početi eksplicitnim znanjem, koje će se, kao i kod razvoja svake druge kognitivne vještine, automatizirati i prijeći u implicitno znanje. Najprihvatljivijim se ipak čini stav po kojem ne treba zanemariti stjecanje eksplicitnog znanja, koje neće obavezno prijeći u implicitno, nego će ubrzati njegovo stjecanje kada učenik bude razvojno spreman za usvajanje određene strukture (Ellis, N., 1994; Ellis, R., 1993, 1997, 2001, 2002; Pieneanu, 1989). Iako postoje oprečni stavovi o ulozi eksplicitnog znanja, brojna su istraživanja ukazala na vezu između eksplicitnog i implicitnog znanja, i između eksplicitnog znanja i opće jezične kompetencije učenika. Činjenica da se znanju o jeziku u obrazovnom sustavu posvećuje velika pažnja zahtijeva istraživanja koja će pokazati postoji li, u kolikoj mjeri i pod kojim uvjetima veza između znanja o jeziku i znanja jezika.</p>	
<p>Pregled dosadašnjih istraživanja (maksimalno 5000 znakova s praznim mjestima)</p>	
<p>U radu će se analizirati rezultati istraživanja koja su se bavila ulogom eksplicitnog fokusiranja pažnje na strukture jezika i značajem eksplicitnog usvajanja jezika. Polazeći od toga da eksplicitno fokusiranje pažnje na jezične oblike uglavnom, ali ne uvijek, dovodi do eksplicitnog znanja, a implicitno do implicitnog znanja, sva se istraživanja kojima se negira važnost eksplicitnog ukazivanja na određene strukture ili pravilnosti u jeziku temelje na stavu da eksplicitno znanje o jeziku nije korisno, pa se njegovo stjecanje smatra gubitkom vremena. Krashen (1981, 1982, 1983, 1993), na primjer, ističe da treba težiti samo usvajanju implicitnog znanja, jer eksplicitno ne pomaže pri komunikaciji na ciljnom jeziku. Uz navedeno, Krashen (<i>ibid</i>) smatra da između eksplicitnog i implicitnog znanja ne postoji veza, jer su to dva odvojena konstrukta i jedan ne može nikako prijeći u drugi. Analize su takvog načina usvajanja jezika (Harley i Swain, 1978; Lightbown i Spada, 1990; Spada, 1987; Swain, 1981, 1985) pokazale da međujezik učenika koji su strani jezik usvajali po načelima usvajanja prvog (samo na temelju izloženosti jeziku) ima nedostataka: iako su se jezikom koristili tečno, njihov je međujezik obilježavao veliki broj fosiliziranih pogrešaka koje se izloženošću nisu mogle izbjeći. Kasnija su eksperimentalna i pseudo-eksperimentalna istraživanja (Day i Shapson, 1991; Doughty i Varela, 1998; Harley, 1989; Lyster, 1994; Jourdenais et al., 1995; Leeman et al., 1995; Lightbown i Spada, 1994; Spada i Lightbown, 1993; Trahey i White, 1993; White et al., 1991) pokazala da je fokusiranje pažnje na</p>	

strukture jezika na bilo koji način učinkovitije od same izloženosti jeziku. Uslijedile su studije u kojima se uspoređivala učinkovitost eksplicitnog i implicitnog fokusiranja pažnje na strukture jezika (Alanen, 1995; Ammar, 2008; Doughty, 1991; Carroll i Swain, 1993; Lyster, 1998; Lyster i Ranta, 1997; Panova i Lyster, 2002; Scott, 1989, 1990; Williams i Evans, 1998). One su pokazale da učenici imaju velike koristi od eksplicitnog fokusiranja pažnje na neke strukture jezika. O obilježjima se tih struktura dosta raspravljalo (Harley, 1993; Hulstijn i DeGraaff, 1994; Ellis, N., 1998; Ellis, R., 2005; Robinson, 1995), ali se nije došlo do istovjetnih zaključaka, jer uz kompleksnost struktura na usvajanje utječu i drugi čimbenici kao što su uzrast učenika, razina poznavanja stranoga jezika i motivacija za učenje jezika.

Sve navedeno ukazuje na mogućnost postojanja veza između eksplicitnog i implicitnog znanja, međutim o karakteru tog odnosa nema općeprihvaćenog stava. Neki polaze od toga da je svako znanje na početku eksplicitno, a kasnije se vježbom automatizira i postaje implicitno (Anderson, 1982; DeKeyser, 1996, 1997, 1998). Drugi su umjereniji i smatraju da znanje može početi kao eksplicitno ili implicitno. No, upravo zbog toga što uspješno stjecanje implicitnog podrazumijeva odgovarajući razvojni stupanj, a još se točno ne zna kako ga odrediti za svaku strukturu, preporučuje se stjecanje eksplicitnog znanja za koje to ograničenje ne vrijedi (Ellis, 2001). Eksplicitno znanje ima određene koristi i prednosti, od kojih je najvažnija što dovodi do razvoja implicitnog znanja kada je učenik za to spreman (Pienemann, 1989).

Ulogu eksplicitnog znanja u usvajanju jezika rasvijetlile su i studije koje su se bavile proučavanjem veze između eksplicitnog i implicitnog znanja (Correa, 2008; Green i Heckt, 1992; Roehr, 2004, 2007; Seliger, 1987; Sorace, 1985; White i Ranta, 2002) te uloge eksplicitnog znanja u razvoju opće jezične kompetencije (Alderson i Steel, 1994; Alderson et al., 1997; Elder i Manwaring, 2004; Elder et al., 1996; Han i Ellis, 1998; Renou, 2001; Roehr, 2007). Zbog neusuglašenosti metodologije nemoguće je doći do zajedničkih zaključaka, ali se mogu naći smjernice koje upućuju na sljedeće: veza između eksplicitnog i implicitnog znanja veća je kod učenika na višoj razini poznavanja jezika nego kod početnika (Green i Heckt, 1992; Roehr, 2007; Seliger, 1979); veza između eksplicitnog i implicitnog znanja ovisi o odabiru ciljnih struktura (Alderson et al., 1997; Green i Heckt, 1992); veza između eksplicitnog znanja i opće kompetencije ovisi o načinu na koji se provjerava opća kompetencija (ako provjera podrazumijeva više testova za čiju realizaciju učenici mogu primijeniti eksplicitno znanje veza je jača, a ako je čine takvi testovi za čiju realizaciju učenici moraju primijeniti i implicitno znanje veza je slabija, cf. Han i Ellis, 1998); veza između eksplicitnog znanja i opće kompetencije na stranom jeziku slabija je ukoliko se pod eksplicitnim znanjem podrazumijeva i znanje o prvom i znanje o stranom jeziku (Alderson i Steel, 1994; Alderson et al., 1997; Elder et al., 1996), jer je jača korelacija između znanja o stranom nego o prvom jeziku i kompetencije na stranom jeziku (Correa, 2008).

Cilj i hipoteze istraživanja (maksimalno 700 znakova s praznim mjestima)

Opći je cilj istraživanja opisati odnos između implicitnog i eksplicitnog znanja s obzirom na razinu jezične kompetencije i kompleksnost jezičnih struktura. Svrha istraživanja je istražiti ima li razvoj eksplicitnog znanja svoju opravdanost, tj. dovodi li do implicitnog.

H1: Međujezik učenika stranog jezika obilježen je većim eksplicitnim nego implicitnim znanjem.

H2: Eksplicitno znanje učenika stranog jezika obilježeno je većim analiziranim nego metalingvističkim znanjem.

H3: Razina eksplicitnog i implicitnog znanja različita je s obzirom na razinu jezične kompetencije i kompleksnost struktura.

H4: Postoji snažna korelacija između eksplicitnog i implicitnog znanja.

Korpus i metodologija istraživanja (maksimalno 6500 znakova s praznim mjestima)

Ispitanici u ovom istraživanju će biti učenici na kraju dvaju obrazovnih ciklusa: osnovnoškolskog i srednjoškolskog. Na osnovu Zajedničkog referentnog okvira za jezike (2001) procjenjuje se da su učenici na kraju osnovne škole na razini A2, a na kraju srednje škole na razini B1+. Istraživanjem će tako pokazati odnos između eksplicitnog i implicitnog znanja s obzirom na razinu jezične kompetencije učenika.

Ciljne će se strukture odrediti prema smjernicama koje su ponudili Ellis et al. (2009). Smatra se da različita obilježja čine strukture težim ili lakšim za eksplicitno i implicitno usvajanje. Jezična će se struktura lakše implicitno usvojiti ako se pojavljuje često u jeziku kojem je učenik izložen (inputu), ako predstavlja strukturu koja se lako može primijetiti i čije je značenje jasno vidljivo te ako je učenik na odgovarajućem razvojnem stupnju da je može usvojiti. Jezična će se struktura lakše eksplicitno usvojiti ako je obilježava i jednostavnost oblika i upotrebe uz koju se ne mora obavezno vezivati komplicirana stručna terminologija. U ovom će istraživanju biti ukupno 4 ciljne strukture i to po jedna koja je kompleksna za implicitno i eksplicitno usvajanje i po jedna koja je jednostavna za eksplicitno i implicitno usvajanje.

Kao instrument za mjerenje implicitnog znanja koristit će se test imitacije. Smatra se (Ellis, 2005, Ellis et al., 2009) da se ovim testom mjeri uglavnom implicitno znanje jer pri realizaciji testa ispitanici ne koriste pravila nego osjećaj za gramatičku pravilnost, nemaju dovoljno vremena za planiranje odgovora, usmjereni su na postizanje tečnosti a ne pravilnosti u izlaganju, ne trebaju rabiti metalingvističku terminologiju te je pažnja ispitanika usmjerena na značenje poruke, a ne na strukture koje se u njoj rabe. Test će se sastojati od tvrdnji u kojima se nalaze ciljne strukture. Dio će tvrdnji biti gramatički točne, a dio gramatički netočne. Tvrdnje će se snimiti i kasnije prezentirati ispitanicima usmeno. Kako bi se skrenula pažnja na značenje, od ispitanika će se tražiti da se kada čuju tvrdnju prvo izjasne slažu li se s njom ili ne, a odmah potom da je i ponove kao gramatički točnu. Odgovori će se analizirati i ispitaniku će se dodijeliti bodovi ako je u kontekstu koji zahtijeva upotrebu ciljne strukture upotrijebio istu, a neće mu se dodijeliti ako je nije upotrijebio, ako ju je zamijenio drugom ili nije mogao uopće ponoviti rečenicu.

Kao instrument za mjerenje eksplicitnog znanja rabiće se test metalingvističkog znanja. Ovim se testom provjerava uglavnom eksplicitno znanje (Ellis, 2005, Ellis et al., 2009) budući da se pri realizaciji ovog testa ispitanici koriste pravilima više nego osjećajem za gramatičku pravilnost, imaju dovoljno vremena planirati odgovor, usmjereni su ka postizanju pravilnosti a ne tačnosti, te im je podvlačenjem pogrešaka pažnja usmjerena na strukture jezika, a zahtijevanjem pravila i na upotrebu metalingvističkog znanja. Test će imati tri dijela: u prvom će se dijelu nalaziti rečenice koje gramatički netočnim čini pogrešan oblik ili upotreba ciljne strukture, ili je neka druga struktura upotrijebljena u kontekstu koji obavezno zahtijeva upotrebu ciljne strukture. Dio rečenice koji je čini gramatički netočnom bit će podvučen, a ispitanici trebaju ispraviti pogrešku. I u druga dva dijela rabiće se iste rečenice, s tim da će se u drugom dijelu od učenika tražiti da napišu pravila koja su prekršena pa je rečenica gramatički netočna, a u trećem da među ponuđenim pravilima izaberu ono koje je prekršeno pa je rečenica gramatički netočna. Time će se doći do opisa međujezika ispitanika, tj. provjeriti je li obilježen većim implicitnim ili eksplicitnim znanjem, kao i uvida u mogućnosti artikulacije eksplicitnog znanja i upotrebe stručne ili polustručne terminologije. Ispitanici će prvo rješavati test kojim se provjerava implicitno znanje, a zatim testove kojim se provjerava eksplicitno znanje. Budući da se metalingvistički test čine tri dijela, ispitanici će prvo raditi dio u kojem trebaju ispraviti podvučene pogreške, zatim dio u kojem trebaju sami napisati pravilo koje je prekršeno, a na kraju onaj dio u kojem trebaju među ponuđenim odgovorima izabrati ono pravilo koje je prekršeno u određenoj rečenici. Svi podaci bit će analizirani koristeći se statističkim programom SPSS. Do odgovora na istraživačka pitanja doći će se deskriptivnom statistikom, korelacijskom analizom i ANOVA-om.

Očekivani znanstveni doprinos predloženog istraživanja (maksimalno 500 znakova s praznim mjestima)

Rad bi trebao dati smjernice u području usvajanja stranoga jezika, ukazujući na rezultate formalnoga usvajanja jezika na kraju dvaju obrazovnih ciklusa. Rezultati će istraživanja pokazati koliko eksplicitnog i implicitnog znanja učenici imaju na kraju osnovne i srednje škole, i kakav je odnos tih dvaju aspekata jezičnog znanja. Također će se pokazati varira li razina eksplicitnog i implicitnog znanja te odnos između njih s obzirom na kompleksnost struktura i razine jezične kompetencije učenika. Na temelju navedenoga, moći će se predložiti teorijski model formalnoga usvajanja stranoga jezika.

Popis literature (maksimalno 15 referenci)

- Bialystok, E. (1982). On the relationship between knowing and using forms. *Applied Linguistics* 3: 181–206
- DeKeyser, R. (1997). Beyond explicit rule learning. *Studies in Second Language Acquisition*, 19, 195–221.
- Doughty, C., & Williams, J. (Eds.) (1998). *Focus on form in classroom second language acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press
- Ellis, N. (1994). *Implicit and explicit learning of languages*. San Diego: Academic Press
- Ellis, N. (2005). At the interface: dynamic interactions of explicit and implicit language knowledge. *Studies in Second Language Acquisition* 27(2): 305–352.
- Ellis, R. (2002). Does Form-focused Instruction affect the acquisition of implicit knowledge? *Studies in Second Language Acquisition*. Vol. 24: 223-236.
- Ellis, R. (2005). Measuring implicit and explicit knowledge of a second language: A psychometric study. *Studies in Second Language Acquisition*, (27), 141-172
- Ellis, R., Loewen, S., Edler, C., Erlam, R., Philp, J., & Reinders, H. (Eds.). (2009). *Implicit and explicit knowledge in second language learning, testing, and teaching*. Bristol, UK: Multilingual Matters
- Fotos, S. and Ellis, R. (1991). Communicating about grammar: a task-based approach. *TESOL Quarterly* 25: 605–28.
- Han, Y. and Ellis, R. (1998). Implicit knowledge, explicit knowledge and general language proficiency. *Language Teaching Research* 2: 1–23.
- Krashen, S. (1982). *Principles and practice in second language acquisition*. Oxford: Pergamon.
- Norris, J. M., & Ortega, L. (2000). Effectiveness of L2 instruction: A research synthesis and quantitative meta-analysis. *Language Learning*, 50, 417-528.
- Reber, A. S. (1993). *Implicit learning and tacit knowledge: An essay on the cognitive unconscious*. Oxford: Oxford University Press
- Robinson, P. (1996). *Consciousness, Rules, and Instructed Second Language Acquisition*. New York: Peter Lang.

Schmidt, R. (1993). Awareness and second language acquisition. *Annual Review of Applied Linguistics*, 13, 206–226.

IZJAVA

Izjavljujem da nisam prijavila/o temu doktorskog rada (s istovjetnom temom) ni na jednom drugom sveučilištu.

U Osijeku, _____

Potpis

Napomena

Molimo Vas da ispunjeni Obrazac I pošaljete u elektroničkom i u tiskanom obliku – potpisano – referentu za doktorski studij u Uredu za studentska pitanja.